

Høringsnotat med forslag til revidert Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser

2018-08-17

INNHold

1. Sammendrag	2
2. Bakgrunn og historikk	2
2.1. Historikk	2
2.2. Behov for å revidere standarden	2
2.3. Prosess og deltagelse	3
2.4. Arbeidsgruppen	3
3. Forslag til endringer	4
3.1. Forslag til den reviderte standarden	4
3.2. Vurdering om anbefalt vs. obligatorisk standard	5
4. Enkel vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser	5
5. Forvaltningsregime	6
6. Konklusjon	7
Vedlegg - Forslag til revidert Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser	7

1. Sammendrag

Bruksområde "Begrepsanalyse og definisjonsarbeid" i *Referansekatalogen* inneholder bl.a. en anbefalt *Standard for begrepsbeskrivelser*. Versjon 1.0 av standarden ble utgitt mai 2012.

Dette høringsnotatet gjør rede for fortsatt behov for standarden, behov for å revidere den, konsekvenser av foreslåtte endringer, samt forslag til en revidert versjon av standarden. Den reviderte versjonen, versjon 2.0, gjøres til en anbefalt forvaltningsstandard gjeldende fra og med 1. januar 2019.

2. Bakgrunn og historikk

2.1. Historikk

Standard for begrepsbeskrivelser versjon 1.0¹ ble utgitt mai 2012. Standarden skal sikre at dokumentasjon av begreper gjøres på en felles, strukturert måte. Den stiller krav til innhold i beskrivelse av begrep, det vil si hvilke elementer som skal være med i beskrivelsen.

2.2. Behov for å revidere standarden

Det er flere grunner til at standarden bør revideres, bl.a.:

- Standardens versjon 1.0 ble utgitt for seks år siden og den skulle vurderes tre år etter ferdigstillingen.
- Vurderingen av noen av innspillene fra høringsrunden forut for fastsetting av versjon 1.0 av standarden, ble utsatt til en eventuell revisjonsrunde.
- Flere offentlige virksomheter har arbeidet med begrepsdefinisjoner den senere tid, og det er dermed mer erfaring på området.
- Det er behov for fastsetting av forvaltningsstandarder for maskinell tilgjengeliggjøring av begrepsbeskrivelser, som forutsetter stabile og presise krav til innhold i begrepsbeskrivelser.

Behovet for standarden som stiller krav til innhold i begrepsbeskrivelser er ikke blitt mindre siden utgivelse av versjon 1.0 av standarden. Dette begrunnes med bl.a.:

- Både *Digital agenda*² og *Digitaliseringsrundskrivet*³ fastslår at den enkelte virksomheten skal ha oversikt over hvilke data den håndterer, hva dataene betyr, hva de brukes til, hvilke prosesser de inngår i, og hvem som kan bruke dem (informasjonsforvaltning).
- Flere etater har gjennom sitt tildelingsbrev for 2018 fått i oppdrag å arbeide med informasjonsforvaltning, herunder å beskrive sine data.
- SKATE⁴-initiert samarbeid om informasjonsforvaltning, deriblant å etablere en felles oversikt over data som offentlig sektor forvalter, forutsetter gode, strukturerte, standardiserte og maskinlesbare begrepsbeskrivelser.

¹ <https://www.difi.no/sites/difino/files/2012-05-13-mal-begrepsbeskrivelser-1-0-1-.pdf>, basert på utredningen https://www.difi.no/sites/difino/files/2012-02-02-utredning-begrepsbeskrivelser-0.9_0.pdf

² <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-27-20152016/id2483795/sec2#KAP7>

³ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/digitaliseringsrundskrivet/id2569983/>

⁴ Skate (Styring og koordinering av tenester i e-forvaltning), <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/skate>

- IKT-politiske målsetninger som “kun én gang” og “datadreven forvaltning” ([Meld. St. 27 (2015-2016)]), forutsetter at data som finnes skal gjenbrukes i mye større grad enn i dag. For å kunne gjenbruke data er man nødt til å vite hvor data finnes og hva de betyr. Standardisert tilgjengeliggjøring av begrepsbeskrivelser forutsetter standarder som stiller krav til innhold i begrepsbeskrivelser.

2.3. Prosess og deltagelse

Det ble forut for dette revisjonsarbeidet gjennomført en uformell⁵ behovsinnhentingfase.

Behovsinnhenting ble gjort av Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) i september 2016. Det kom inn til sammen 10 svar, syv med konkrete endringsforslag og tre som var fornøyde med versjon 1.0 av standarden. Et tydelig råd fra innspillrunden var å se denne standarden som bare spesifiserte krav til innhold, i sammenheng med hvordan begrepsbeskrivelsene skulle utveksles/tilgjengeliggjøres maskinelt.

Det ble satt sammen en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til en revidert versjon av standarden. Se [kap. 2.4](#) for sammensetning av arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen har siden september 2016 hatt halvdagsmøter ca. hver tredje uke.

Høsten 2017 ble et forslag til den reviderte standarden sendt ut på bred høring.⁶ Det kom inn 22 høringssvar innen høringsfristen. Nesten alle 22 svar var støttende til både forslaget og arbeidet som gjøres på området. Av den halvparten som svarte noe mer detaljert var det utelukkende støtte til dette arbeidet. De negative bemerkningene går i hovedsak ut på at forslaget til den reviderte standarden var komplekst og vanskelig å forstå.

Arbeidsgruppen valgte å utsette ferdigstillingen av revisjonsarbeidet. Arbeidsgruppen har jobbet videre med forslaget til den reviderte standarden, spesielt med tanke på å forenkle og gjøre standarden mer forståelig. Resultatet er denne foreliggende høringsversjonen.

Etter at forslaget til den reviderte standarden har fått et relativt stabilt innhold, har arbeidsgruppen også jobbet med å utarbeide forslag til forvaltningsstandarder for maskinell tilgjengeliggjøring av begrepsbeskrivelser. Resultatet er det andre høringsnotatet i samme høringspakke her, *Høringsnotat med forslag til Forvaltningsstandarder for maskinell tilgjengeliggjøring av begrepsbeskrivelser*.

2.4. Arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen var ledet av Difi ved Jim J. Yang. Skattedirektoratet ved Veronika Haderlein-Høgberg / Astrid Krahn, Statens vegvesen ved Espen Vaager og Brønnøysundregistrene ved Marit Torseth har fungert som sekretariat/kjernegruppe for arbeidsgruppen.

⁵ Uformell betyr at innspillene ikke nødvendigvis må representere virksomhetens syn på saken.

⁶ <https://www.difi.no/artikkel/2017/10/horing-revidert-standard-begrepsbeskrivelser>

Følgende virksomheter og personer har vært i arbeidsgruppen for utarbeidelse av forslaget til denne reviderte standarden samt veileder for bruk av standarden:

Virksomhet	Person
Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)	Marit Torseth, Silje Emilienne Aanderud-Larsen
Arkivverket	Hans Fredrik Berg
Brønnøysundregistrene	David Norheim, Hilde Wågan Olsen, Sissel Sund, Marit Torseth
Direktoratet for forvaltning og ikt (Difi)	Jim J. Yang, Pia V. Jøsendal, Øystein Åsnes
Kartverket	Magni Busterud
Lånekassen	Gustav Aagesen
Oslo kommune	Inger-Mette Gustavsen
Politidirektoratet	Arne Dybdahl
Skattedirektoratet	Veronika Haderlein-Høgberg, Astrid Krahn
Språkrådet	Ole Kristian Våge
Standard Norge	Håvard Hjulstad
Statens vegvesen	Espen Vaager
Statistisk sentralbyrå (SSB)	Anne Gro Hustoft, Jenny Linnerud

3. Forslag til endringer

3.1. Forslag til den reviderte standarden

De viktigste endringene fra versjon 1.0 til det foreliggende forslaget er som følger:

- Denne versjonen presiserer ved tittel at dette er en forvaltningsstandard⁷.
- Denne versjonen av standarden prioriterer å støtte deling av begrepsbeskrivelser mellom virksomheter i norsk offentlig forvaltning. Virksomhetsinterne behov blir derfor ikke prioritert i denne versjonen.
- Denne versjonen skiller kun mellom obligatoriske og valgfrie felter, mens forrige versjon er inndelt i "obligatorisk del", "utvidelse (anbefalt)", "ytterligere utvidelser" samt "anbefalinger om forvaltningsdokumentasjon".
- Denne versjonen dokumenterer innholdskravene i form av en UML⁸-modell med kardinalitet/multiplisitet, noe som var savnet i forrige versjon.

⁷ "Forvaltningsstandard: nærmere angitte krav, anbefalinger eller retningslinjer gitt av en relevant myndighet om at visse standarder skal legges til grunn for hele eller større deler av forvaltningen." Kilde: Metodikk for arbeidet i Standardiseringsrådet, <https://www.difi.no/sites/difino/files/standardiseringsraadets-arbeidsmetodikk-v1-5.pdf>

- Denne versjonen inneholder færre obligatoriske krav til en begrepsbeskrivelse:
 - ‘anbefalt term’
 - ‘definisjon’
 - I tillegg to administrative beskrivelser: ‘identifikator’ og ‘ansvarlig virksomhet’
 - Forrige versjon hadde i tillegg til forannevnte, også følgende i “obligatorisk del” (selv om flere av disse kravene er utformet som “dersom ... ”):
 - ‘kilde’
 - ‘fagområde’
 - ‘gyldig fra’
 - ‘gyldig til’
 - ‘referanse til versjoner’
 - ‘klassifikasjon’
 - Begge versjoner krever dokumentasjon av språk/målform.
- Denne versjonen stiller ikke eksplisitt innholds krav til ‘referanse til versjoner’ slik som forrige versjon. Vi mener imidlertid at administrative beskrivelser som ‘gyldighetsperiode’ og ‘dato sist oppdatert’, vil danne et godt nok grunnlag for å ha denne type funksjonalitet i et IT-verktøy.
- Denne versjonen har flere valgfrie felter som er eksplisitt beskrevet, hovedsakelig:
 - ‘tillatt term’ og ‘frarådet term’, som var implisitt tatt med i “ytterligere utvidelser” i forrige versjon.
 - ‘alternativ formulering’ (bl.a. med hensyn til “klarspråk”), ‘målgruppe’, ‘bruksområde’, ‘eksempel’, ‘termform’.
- Noen navn er endret, f.eks. *verdiområde* i denne versjonen istedenfor *klassifikasjon* i forrige, *gyldig fra og med* hhv. *gyldig til og med* i denne versjonen istedenfor *gyldig fra* hhv. *gyldig til* i forrige.

Se vedlagt forslag til revidert versjon av standarden (jf. [Vedlegg - Forslag til revidert Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser](#)).

3.2. Vurdering om anbefalt vs. obligatorisk standard

Den reviderte versjonen av standarden foreslås fortsatt å være en anbefalt forvaltningsstandard.

4. Enkel vurdering av økonomiske og administrative konsekvenser

På oppdrag fra Brønnøysundregistrene og Difi, gjennomførte DNV GL høsten 2015 en samfunnsøkonomisk analyse ([DNV 2015]). Rapporten konkluderte med at det er en nettonytte på 13,2 mrd. kroner over 15 år, hvis det etableres felles metoder og standarder for beskrivelser og informasjonsforvaltning. *Standard for begrepsbeskrivelser*, som dette høringsnotatet omhandler, inngår i “felles metoder og standarder” som var utgangspunktet for analysen gjennomført av DNV GL. Vi har derfor ikke foretatt noen egen samfunnsøkonomisk analyse i denne utredningen. Dette handler dessuten om en anbefalt standard, dvs. ikke en obligatorisk standard.

⁸ Unified Modeling Language, <http://www.uml.org/what-is-uml.htm>

Konkret om eventuelle kostnader knyttet til å ta i bruk den reviderte standarden:

- Standarden er en anbefalt forvaltningsstandard. Den skal brukes når en offentlig virksomhet skal dele begrepsbeskrivelser som de selv registrerer og dermed er ansvarlig for, samt når de skal hente inn begrepsbeskrivelser andre har registrert.
- For virksomheter som har begynt arbeid med begrepsbeskrivelser, og som ennå ikke har noen tekniske løsninger for å registrere begrepsbeskrivelsene sine, vil implementering av den foreslåtte reviderte standarden ikke medføre vesentlig merkostnad utover å tilpasse begrepsbeskrivelser man har registrert i dokumenter. De vil heller kunne få en kostnadsreduksjon, ved at de kan unngå å bruke tid og ressurser på selv å måtte undersøke hva som skal og bør inngå i en begrepsbeskrivelse. Den reviderte versjonen inneholder dessuten færre obligatoriske krav enn forrige versjon, noe som vil bety at det er enklere å være i samsvar med standarden, og som kan føre til noe billigere IT-løsninger for virksomhetene som ikke har komplekse begrepsbeskrivelser.
- For virksomheter som allerede har tekniske løsninger for sine begrepsbeskrivelser, kan det i noen tilfeller medføre noe ekstra tilpasningskostnad når de går over til den reviderte standarden. Det dreier seg om å få på plass en entydig sammenheng mellom beskrivelser i egen løsning og beskrivelser i henhold til standarden.

5. Forvaltningsregime

Utarbeidelse av nye versjoner av *Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser* initieres av Difi. Den primære kilden til nye versjoner vil være endringer i bakenforliggende standarder, NS-ISO 704:2009 *Terminologiarbeid - Prinsipper og metoder*, NS-ISO 1087:2000 *Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser*, og *Termlosen*. Difi vil ha ansvar for å følge med på endringsarbeid knyttet til disse standardene. Arbeidet med en ny versjon av *Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser* skal som vanlig forankres i relevante organer via høring og behandling i Standardiseringsrådet.

Difi vil i forbindelse med nye versjoner av ovennevnte bakenforliggende standarder avgjøre om endringene i disse standardene er så store at det bør nedsettes en egen arbeidsgruppe bestående av relevante aktører, eller om revisjonen kan utføres av Difi selv. Forslaget til ny versjon sendes uansett på høring. De innkomne høringskommentarene behandles hos Difi, og resulterer i et forslag som oversendes Standardiseringsrådet.

Difi ønsker å gi brukerne mulighet til å gi tilbakemeldinger og innspill til standarden via Difis nettsider. Slike innspill vil tas med inn i revisjonsarbeid som følger av endringer i ovennevnte bakenforliggende standarder, men Difi vil også vurdere tilbakemeldingene én gang i året eller når det er hensiktsmessig, for å vurdere om noen av dem bør føre til oppdateringer utenom disse større revisjonene.

Dersom det oppdages mindre feil i standarden (stavefeil og lignende), vil ikke korrigerende av disse utløse en ny versjon. Disse korrigerende skal imidlertid dokumenteres i et vedlegg som følger standarden.

Gjeldende og eventuelle tidligere versjoner av standarden skal være tilgjengelige på Difis nettsider, slik at det er enkelt å finne ut når tidligere versjoner var gyldige, og hvilke endringer som er foretatt mellom to versjoner.

6. Konklusjon

Det er fortsatt behov for *Standard for begrepsbeskrivelser*, og den bør revideres. Det foreliggende forslaget til den reviderte versjonen spesifiserer kravene presist, noe som er savnet i forrige versjon. Presisjon er dessuten en forutsetning for å etablere forvaltningsstandarder for maskinell tilgjengeliggjøring av begrepsbeskrivelser.

Den reviderte versjonen av forvaltningsstandarden anbefales fortsatt å være anbefalt og ikke obligatorisk.

Vedlegg - Forslag til revidert Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser

Forslag til revidert Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser

Høringsversjon til "Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser, versjon 2.0", 2018-08-17

Innhold

Forord	3
1. Formål, omfang og avgrensinger	4
2. Normative referanser	4
3. Definisjon av de mest sentrale begrepene i denne standarden	4
3.1. Om dette kapitlet	4
3.2. Term	5
3.3. Anbefalt term	5
3.4. Tillatt term	5
3.5. Frarådet term	6
3.6. Begrep	6
3.7. Definisjon	6
3.8. Alternativ formulering	7
4. Krav til innhold i beskrivelse av et begrep	7
4.1. Obligatorisk informasjon	8
4.2. Valgfri informasjon	8
5. Krav til innhold i beskrivelse av en begrepssamling	10
Vedlegg A (normativt) - UML-modell som beskriver krav til innhold i beskrivelse av begreper og begrepssamlinger	11
A.1. Krav til bruk av standardiserte datatyper	12
A.2. Klasse Begrep (Begrep)	12
A.3. Klasse Anbefalt term (AnbefaltTerm)	13
A.4. Klasse Tillatt term (TillattTerm)	13
A.5. Klasse Frarådet term (FrarådetTerm)	13
A.6. Abstrakt klasse Term (Term)	14
A.7. Klasse Definisjon (Definisjon)	14
A.8. Klasse Alternativ formulering (AlternativFormulering)	14
A.9. Abstrakt klasse Betydningsbeskrivelse (Betydningsbeskrivelse)	14
A.10. Klasse Assosiativ relasjon (AssosiativRelasjon)	15
A.11. Klasse Generisk relasjon (GeneriskRelasjon)	15
A.12. Klasse Partitiv relasjon (PartitivRelasjon)	16
A.13. Abstrakt klasse Begrepsrelasjon (Begrepsrelasjon)	16
A.14. Klasse Begrepssamling (Begrepssamling)	16

A.15. Datatype Gyldighetsperiode (Gyldighetsperiode)	17
A.16. Datatype Tekst med språkkode (TekstMedSpråkkode)	17
A.17. Datatype URI og/eller tekst (URITekst)	17
A.18. Kodeliste Forhold til kilde (ForholdTilKilde)	18
A.19. Kodeliste Målgruppe (Målgruppe)	18
A.20. Kodeliste Språkkode (Språkkode)	18
A.21. Kodeliste Termform (Termform)	19
Vedlegg B (informativt) - Endringer fra versjon 1.0 til versjon 2.0	20

Forord

Difi har ansvaret for å forvalte en oversikt over anbefalte og obligatoriske IT-standarder i forvaltningen - *Referanse katalogen*⁹. *Referanse katalogen* er etablert for å sikre at innbyggere og næringsliv får tilgang til offentlig informasjon og tjenester på en standardisert måte (uavhengig av brukerutstyr), sikre god samhandling mellom offentlige virksomheter, hindre bindinger til bestemte leverandører og sikre god konkurranse i IT-markedet.

Difi utreder, hører og beslutter anbefalte krav som inngår i *Referanse katalogen*. Disse kravene skal følges med mindre virksomheten har en god grunn til å la være. Obligatoriske krav utredes og høres av Difi. Høringen oppsummeres og oversendes Kommunal- og moderniseringsdepartementet, som fremmer revidert *Forskrift om IT-standarder i offentlig forvaltning*¹⁰ med nye obligatoriske krav til beslutning i regjeringen.

IT-ministeren satte i 2006 ned et bredt sammensatt Standardiseringsråd¹¹ med medlemmer fra både kommunal og statlig sektor. Difi får råd fra Standardiseringsrådet om hvilke standarder som bør være anbefalt eller obligatorisk i offentlig sektor.

Det foreliggende dokumentet er utarbeidet av en arbeidsgruppe ledet av Difi, i henhold til Standardiseringsrådets arbeidsmetodikk.

Dette dokumentet er en høringsversjon av Forvaltningsstandard for begrepsbeskrivelser, versjon 2. Den skal erstatte den første versjonen fra mai 2012¹². Standarden inngår i bruksområdet "Begrepsanalyse og definisjonsarbeid"¹³ i *Referanse katalogen*.

Se [Vedlegg B](#) for de viktigste endringene fra versjon 1 til denne versjonen (versjon 2) av standarden.

⁹ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referanse katalogen>

¹⁰ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2013-03-15-285>

¹¹ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/standardiseringsradet>

¹² <https://www.difi.no/sites/difino/files/2012-05-13-mal-begrepsbeskrivelser-1-0-1-.pdf>

¹³ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referanse katalogen/begrepsanalyse-og-definisjonsarbeid>

1. Formål, omfang og avgrensinger

Det er et uttrykt ønske, både fra regjeringshold og fra offentlig sektor, at ulike deler av forvaltningen skal kunne gjenbruke hverandres informasjon (ofte data) i mye større grad enn i dag. Dette vil bl.a. spare både offentlig sektor og dens brukere for dobbeltarbeid knyttet til innsamling/avgiving av informasjon og vil hjelpe til å oppfylle "kun én gang"-prinsippet, dvs. samme informasjon (f.eks. sivilstand) skal bare samles inn ett sted i forvaltningen og så gjenbrukes av alle andre som har behov for og rettslig grunnlag til å bruke denne informasjonen.

For å identifisere hvilken informasjon som er aktuell til deling og gjenbruk er det imidlertid nødvendig å vite hva de ulike etatene legger i begrepene som er knyttet til data. For f.eks. å vite om en kan gjenbruke Skatteetatens data for lønn, må en vite om Skatteetaten definerer lønn på samme måte som ens egen etat. Dette betyr at offentlig sektor må definere og tilgjengeliggjøre sine begreper. Denne standarden skal sikre at begrepene forvaltet av offentlige virksomheter, beskrives på en felles, strukturert måte.

Standarden spesifiserer kun krav til innholdet i en begrepsbeskrivelse, ikke hvordan begrepsarbeidet generelt gjennomføres eller hvordan innholdet skal tilgjengeliggjøres elektronisk. Se ellers bruksområde "Begrepsanalyse og definisjonsarbeid" i *Referansekatalogen*¹⁴ for andre aktuelle standarder og veiledere.

Denne versjonen av standarden fokuserer på informasjon som er nødvendig for å støtte deling av begrepsbeskrivelser. Virksomhetsinterne behov blir derfor ikke prioritert i foreliggende versjon.

2. Normative referanser

Følgende referanser er normative og danner grunnlag for denne standarden:

- NS-ISO 704:2009 *Terminologiarbeid - Prinsipper og metoder*
- NS-ISO 1087:2000 *Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser*¹⁵
- *Termlosen*, som er en anbefalt forvaltningsstandard for begrepsanalyse og terminologiarbeid¹⁶

3. Definisjon av de mest sentrale begrepene i denne standarden

3.1. Om dette kapitlet

Dette kapitlet inneholder definisjoner av de mest sentrale begrepene i standarden. Bortsett fra begrepet 'alternativ formulering' som det ikke finnes noen eksisterende internasjonale definisjoner av, er definisjonene av de andre begrepene hentet fra ISO-standarder via termbasen SNORRE¹⁷ hos Standard Norge.

Definisjonene i dette kapitlet er normative.

¹⁴ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen>

¹⁵ ISO 1087 er i skrivende stund under revisjon.

¹⁶ <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/standarder/termlosen>

¹⁷ <http://www.standard.no/termbasen/>

Språk/målform er angitt i parentes. F.eks. betyr “term (nb)” at teksten “term” er på norsk bokmål. Følgende språkkoder er brukt:

- nb: bokmål
- nn: nynorsk
- en: engelsk

3.2. Term

Anbefalt term	term (nb); term (nn); term (en)
Frarådet term	begrep (nb); omgrep (nn); concept (en)
Definisjon	betegnelse for et allmennbegrep som tilhører et fagområde (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=35329
Merknad	En term er navnelappen til et begrep, altså det ordet eller den gruppen av ord vi bruker for å uttrykke et begrep. Definisjonen viser til allmennbegrep, f.eks. organisasjon, severdighet og produkt, for å ekskludere egennavn og individualbegreper, f.eks. Røde kors, Eiffeltårnet og Solidox. (nb)

3.3. Anbefalt term

Anbefalt term	anbefalt term (nb); tilrådd term (nn); preferred term (en)
Definisjon	term som blir sett på som den best egnede for et bestemt begrep (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=35354
Merknad	En anbefalt term er termen som bør brukes med mindre det foreligger spesielle grunner til å bruke en tillatt term . (nb)

3.4. Tillatt term

Anbefalt term	tillatt term (nb); tillaten term (nn); admitted term (en)
Definisjon	term som blir sett på som egnet for et bestemt begrep , og som blir brukt ved siden av en anbefalt term (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=35355
Merknad	En tillatt term kan brukes i stedet for den anbefalte termen hvis det foreligger spesielle grunner, f.eks. hvis målgruppen er allmennheten og ikke fagspesialister. (nb)

3.5. Frarådet term

Anbefalt term	frarådet term (nb); frårådd term (nn); deprecated term (en)
Definisjon	term som blir sett på som uegnet for et bestemt begrep (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=36723
Merknad	Når man refererer til et begrep bør man unngå å bruke en frarådet term (anbefalt term , ev. tillatt term , bør brukes). I beskrivelse av et begrep kan det derfor være hensiktsmessig å ta med termen(e) som er frarådet, når man vet at mange feilaktig bruker termen(e) om begrepet. (nb)

3.6. Begrep

Anbefalt term	begrep (nb); omgrep (nn); concept (en)
Frarådet term	term (nb); term (nn); term (en)
Definisjon	kunnskapsenhet som er dannet gjennom en unik kombinasjon av kjennetegn (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=36707
Merknad	Et begrep er en mental forestilling om et fenomen. Begrepet blir kommunisert ved hjelp av en term og forklart ved hjelp av en definisjon . Definisjonen av 'begrep' er under diskusjon/revisjon i den internasjonale standardiseringskomiteen ISO/TC 37. Definisjonen i vår standard vil bli justert dersom den internasjonale definisjonen blir endret, slik at de samsvarer. (nb)

3.7. Definisjon

Anbefalt term	definisjon (nb); definisjon (nn); definition (en)
Definisjon	beskrivelse som avgrensar begrepet mot beslektede begreper (nb)
Kilde	Sitat fra NS-ISO 1087-1:2000: <i>Terminologiarbeid - Ordliste - Del 1: Teori og anvendelser</i> http://www.standard.no/toppvalg/termbasen/TermPost/?TermPostId=36175

Merknad	<p>En definisjon er meningsinnholdet til et begrep. (nb)</p> <p>ISO 1087-1:2000(E) er i skrivende stund under revisjon. I ISO/DIS 1087:2018(E) som har vært til avstemning, står det følgende definisjon av 'definition': "representation of a concept [...] by a substitutable expression that conveys its meaning and serves to differentiate it from related concepts". Vi har foreslått overfor ISO å endre definisjonen til "representation of a concept [...] by a substitutable expression that conveys its meaning and serves to differentiate it from related<u>other</u> concepts", som uoffisielt kan oversettes til følgende på norsk bokmål: "beskrivelse av et begrep som forteller hva det betyr og som avgrenser det mot andre begreper", som vi mener er en bedre definisjon. (nb)</p>
---------	---

3.8. Alternativ formulering

Anbefalt term	alternativ formulering (nb); alternativ formulering (nn)
Definisjon	omskrivning av et begreps definisjon , uten at meningen endres (nb)
Merknad	En alternativ formulering beskriver begrepet på en annen måte enn definisjonen . Den alternative formuleringen kan være tilpasset en bestemt målgruppe og kan dermed uttrykkes enklere eller med høyere presisjon enn definisjonen, uten at meningsinnholdet endres. (nb)

4. Krav til innhold i beskrivelse av et begrep

Dette kapittelet beskriver hva som skal dokumenteres for at en begrepsbeskrivelse skal være i samsvar med standarden. Noe av informasjonen er obligatorisk, resten er valgfri. Blant den valgfrie informasjonen kan en velge å inkludere de delene en finner hensiktsmessig. Når den valgfrie informasjonen inkluderes, skal den følge standarden. Overordnet kan man si at standarden gir mulighet til å:

- dokumentere begrepets navn (term) og eventuelle alternative termer (synonymer)
- dokumentere begrepets definisjon og eventuelle alternative formuleringer av samme definisjon
- beskrive eventuelle relasjoner begrepet måtte ha til andre begreper
- beskrive et begrep på flere språk
- knytte begrepet til en gruppering av begreper (begrepssamling, se [kapittel 5](#))

I normativt [vedlegg A](#) til dette dokumentet er kravene også beskrevet i form av en UML¹⁸-modell.

Det er utarbeidet en informativ veileder for bruk av denne standarden¹⁹. Veilederen inneholder mer utfyllende forklaring og eksempler på bruk av standarden.

¹⁸ UML - Unified Modeling Language, <http://www.uml.org/>

¹⁹ (NB! Gjelder ikke denne høringsversjonen - veilederen er vedlagt høringen som støttedokument) Se bruksområdet Begrepsanalyse og definisjonsarbeid i Referansekatalogen, <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen/begrepsanalyse-og-definisjonsarbeid>

4.1. Obligatorisk informasjon

Når et begrep beskrives, skal følgende informasjon alltid tas med:

- **Anbefalt term:** En begrepsbeskrivelse skal alltid inneholde minst én [anbefalt term](#), men maksimalt én per språk/målform.
 - Språk/målform som termen er skrevet i, skal alltid oppgis.
- **Definisjon:** En begrepsbeskrivelse skal alltid inneholde minst én [definisjon](#), men maksimalt én per språk/målform.
 - Språk/målform som definisjonen er skrevet i, skal alltid oppgis.
- **Identifikator:** En begrepsbeskrivelse skal alltid inneholde en unik og varig identifikator til det aktuelle begrepet.
- **Ansvarlig virksomhet:** En begrepsbeskrivelse skal alltid inneholde opplysninger om den ansvarlige virksomheten.

Et informativt eksempel på en beskrivelse av et begrep, ved å bruke kun obligatorisk informasjon, der "(nn)" markerer at teksten er skrevet i nynorsk.	
Anbefalt term	jordbruksareal i drift (nn)
Definisjon	Jordbruksareal som blir hausta minst ein gong i løpet av eit år, medrekna tilplanta eller tilsådd areal med fleirårige vekstar som enno ikkje gir avling. Open åker kor det ikkje blir tatt avling i løpet av året, men som er tenkt hausta neste år reknast med. (nn)
Identifikator	https://www.ssb.no/a/metadata/conceptvariable/vardok/1238/nn
Ansvarlig virksomhet	971 526 920

4.2. Valgfri informasjon

I tillegg til obligatorisk informasjon som en alltid skal ta med i en begrepsbeskrivelse, kan følgende valgfri informasjon også tas med:

- **Tillatt term:** en eller flere [tillatte termer](#).
 - Når en tar med en tillatt term, skal språk/målform termen er skrevet i, oppgis.
- **Frarådet term:** en eller flere [frarådede termer](#).
 - Når en tar med en frarådet term, skal språk/målform termen er skrevet i, oppgis.
- **Alternativ formulering:** en eller flere [alternative formuleringer](#) av definisjonen.
 - Når en tar med en alternativ formulering, skal språk/målform den alternative formuleringen er skrevet i, oppgis.
- **Merknad:** utdypende forklaring til definisjon eller alternativ formulering.
 - Når merknad tas med, skal språk/målform teksten er skrevet i, oppgis.
- **Fagområde:** fagområde som begrepet har sitt opphav fra.
 - Når fagområde tas med, skal språk/målform teksten er skrevet i, oppgis.
- **Bruksområde:** et eller flere anvendelsesområder der begrepet brukes i.
- **Eksempel:** et eller flere eksempler som eksemplifiserer begrepet.
 - Når eksempel tas med, skal språk/målform teksten er skrevet i, oppgis.
- **Verdiområde:** lovlige verdier til et begrep.
 - Eksempel: *Standard for sivilstand* fra SSB spesifiserer hva som er lovlige verdier til begrepet 'sivilstand'.
- **Semantiske relasjoner til andre begreper:** som kan være assosiative, generiske eller partitive relasjoner.²⁰
 - Til en gitt assosiativ relasjon skal det alltid tas med en beskrivelse.

²⁰ Se Termlosen for forklaringer på assosiativ, generisk og partitiv begrepsrelasjon.

- Til en generisk eller partitiv relasjon kan inndelingskriteriet tas med.
- Administrative relasjoner til andre begreper, og i denne versjonen:
 - Erstatte: et eller flere andre begreper som det aktuelle begrepet erstatter.
 - Erstattes av: et eller flere andre begreper som det aktuelle begrepet blir erstattet av.
 - Merknad: 'erstatte' / 'erstattes av' skal ikke brukes mellom versjoner av samme begrep (dvs. begrepsbeskrivelse som har samme identifikator).
- Kilde til definisjon eller alternativ formulering:
 - Kilde(r) til definisjon eller alternativ formulering kan oppgis når definisjonen eller den alternative formuleringen er hentet fra eller basert på en eller flere kilder.
 - En kan også oppgi om en definisjon eller en alternativ formulering er: 'sitat fra kilde', 'basert på kilde', eller 'egendefinert'. Se [A.18. Kodeliste Forhold til kilde \(ForholdTilKilde\)](#) for forklaring på lovlige verdier for 'forhold til kilde'.
- Målgruppe: Til en 'tillatt term', 'definisjon' eller 'alternativ formulering', kan en oppgi målgruppen teksten er ment for. Valgmulighetene her er 'allmennheten' eller 'fagspesialist'. Se [A.19. Kodeliste Målgruppe \(Målgruppe\)](#) for forklaring på lovlige verdier til 'målgruppe'.
- Termform: Til en 'anbefalt term', 'tillatt term', eller 'frarådet term' kan det oppgis termens form (termform), som kan være 'vanlig term', 'kortform' eller 'datastrukturnavn'. Se [A.21. Kodeliste Termform \(Termform\)](#) for forklaring på lovlige verdier til 'termform'.
- Gyldighetsperiode: Til et begrep kan en ta med tidsperioden beskrivelsen av begrepet er gyldig innenfor, som oppgis som 'dato gyldig fra og med' og/eller 'dato gyldig til og med'.
- Sist oppdatert: En kan oppgi dato når en gitt beskrivelse er sist oppdatert. Dette gjelder: begrepsbeskrivelse i sin helhet, en 'anbefalt term', en 'tillatt term', en 'frarådet term', en 'definisjon', en 'alternativ formulering', en assosiativ/generisk/partitiv relasjon til et annet begrep.
- Kontaktpunkt: En kan oppgi kontaktpunkt i den ansvarlige virksomhet.

Et informativt eksempel som illustrerer bruk av flere felter fra standarden, der den obligatoriske informasjonen er uthevet og språkkode oppgitt i parentes ("nb)" for norsk bokmål).	
Anbefalt term	frilanser (nb)
Tillatt term	ikke-ansatt (nb); selvstendig oppdragstaker (nb)
Frarådet term	selvstendig næringsdrivende (nb)
Definisjon	enhver som utfører arbeid eller oppdrag utenfor tjeneste for lønn eller annen godtgjørelse, men uten å være selvstendig næringsdrivende (nb)
Kilde	Sitat fra folketrygdloven § 1-9 https://lovdata.no/NL/lov/1997-02-28-19/§1-9
Identifikator	https://begrepskatalog/BEGREP-1438
Ansvarlig virksomhet	889 640 782
Merknad	Gruppen omfatter mange utøvende kunstnere, journalister og andre som ikke kan anses som ansatt. Videre omfatter gruppen personer som mottar ulike former for lønn, provisjon, honorar, godtgjørelse som medlem i styrer og råd m.m. (nb)
Eksempel	journalist, skuespiller, fotograf, musiker (nb)
Fagområde	Arbeids- og velferdsforvaltningen (nb)
Bruksområde	A-ordningen, Sykepengeområdet
Begrepsrelasjon	se også 'selvstendig næringsdrivende'; se også 'arbeidstaker'
Gyldig fra og med	2016-09-09
Sist oppdatert	2016-09-09

5. Krav til innhold i beskrivelse av en begrepssamling

Standarden spesifiserer også hva som skal dokumenteres i beskrivelsen av en samling av begreper (i denne standarden kalt 'begrepssamling'). Det er valgfritt å gruppere begreper i begrepssamling. Når en velger å bruke begrepssamling skal standardens krav følges.

Standarden skiller mellom obligatorisk informasjon som alltid skal tas med i en beskrivelse av en begrepssamling, og valgfri informasjon som kan tas med. Når en valgfri informasjon tas med, skal den følge standarden.

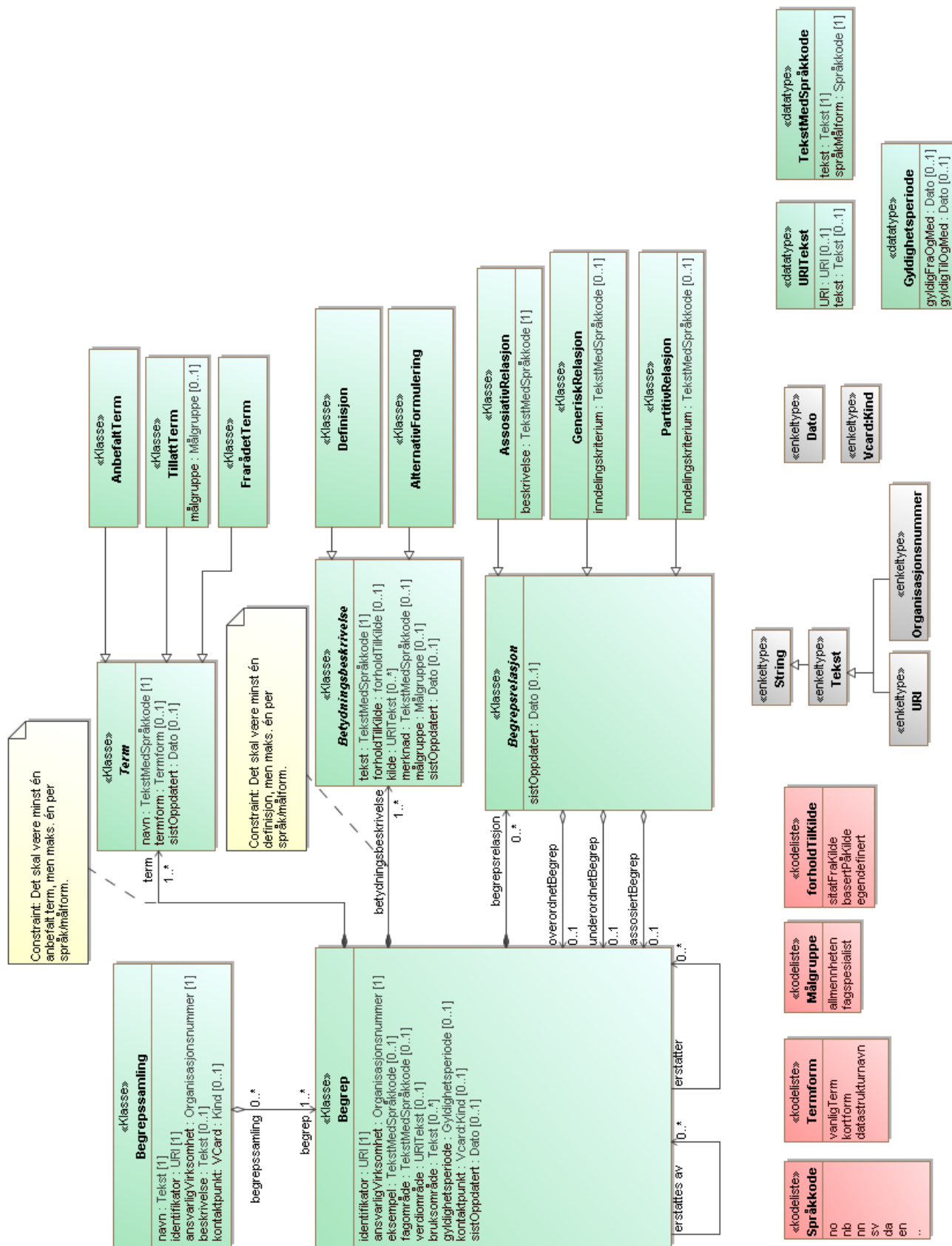
Følgende er informasjon som alltid skal tas med (obligatorisk, **uthevet**), og som kan tas med (valgfri), i en beskrivelse av en begrepssamling:

- **Navn:** En begrepssamling skal alltid ha et navn.
- **Identifikator:** En begrepssamling skal alltid ha en unik identifikator.
- **Ansvarlig virksomhet:** En begrepssamling skal alltid ha en ansvarlig virksomhet.
- **Begrep:** En begrepssamling skal ha minst ett begrep i seg.
- **Beskrivelse:** En begrepssamling kan ha en tekstlig beskrivelse.
- **Kontaktpunkt:** En kan oppgi kontaktpunkt i den ansvarlige virksomhet.

Kravene er også beskrevet i form av en UML²¹-modell i [vedlegg A](#) som er normativt.

²¹ UML - Unified Modeling Language, <http://www.uml.org/>

Vedlegg A (normativt) - UML-modell som beskriver krav til innhold i beskrivelse av begreper og begrepsamlinger

A.1. Krav til bruk av standardiserte datatyper

Det anbefales å bruke standardiserte formater til å representere enkelttypene som er brukt i UML-modellen, i intern lagring og maskinell tilgjengeliggjøring²² eksternt:

- **Dato:** NS-ISO 8601 brukes for intern lagring og maskinell tilgjengeliggjøring eksternt. For presentasjon i brukergrensesnitt se råd fra Språkrådet <http://www.sprakradet.no/sprakhjelp/Skriveregler/Dato/#dato>.
- **URI:** Se kravene i bruksområdet "Pekere til offentlige ressurser på nett" i *Referansekatalogen*, <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen/pekere-til-offentlige-ressurser-pa-nett>.
- **Organisasjonsnummer:** Se spesifisering fra Brønnøysundregistrene, <https://www.brreg.no/om-oss-nn/oppgavene-vare/registera-vare/om-einingsregisteret/organisasjonsnummeret/>.
- **VCard:Kind:** Se spesifisering fra W3C, *vCard Ontology - for describing People and Organizations*, <https://www.w3.org/TR/2014/NOTE-vcard-rdf-20140522/#d4e1819>.
- **Tekst:** Se kravene i bruksområdet "Publisering av tekstdokumenter" i *Referansekatalogen*, <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referansekatalogen/publisering-av-tekstdokumenter>.

A.2. Klasse Begrep (Begrep)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Inneholder 1..* (maksimalt én per språk/målform) '[Anbefalt term](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Tillatt term](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Frarådet term](#)' 'by value'

Inneholder 1..* (maksimalt én per språk/målform) '[Definisjon](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Alternativ formulering](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Assosiativ relasjon](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Generisk relasjon](#)' 'by value'

Inneholder 0..* '[Partitiv relasjon](#)' 'by value'

Erstatter 0..* '[Begrep](#)' 'by reference'

Erstattes av 0..* '[Begrep](#)' 'by reference'

Inngår i 0..* '[Begrepssamling](#)' 'by reference'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
identifikator (identifikator)	1	URI	for å oppgi identifikatoren til et begrep
ansvarlig virksomhet (ansvarligVirksomhet)	1	Organisasjonsnummer	for å oppgi hvilken virksomhet som har registrert begrepsbeskrivelsen eller registeret den forvaltes i

²² Med maskinell tilgjengeliggjøring menes både publisering og utveksling i maskinlesbare formater.

Attributt	Krav	Type	Formål
eksempel (eksempel)	0..1	Tekst med språkkode	for å oppgi eksempel/eksempler til et begrep
fagområde (fagområde)	0..1	Tekst med språkkode	for å oppgi hvilket fagområde begrepet tilhører og er definert innenfor
verdiområde (verdiområde)	0..1	URI og/eller tekst	for å oppgi verdiområdet til et gitt begrep
bruksområde (bruksområde)	0..*	Tekst	for å oppgi bruksområde(r) til et begrep
gyldighetsperiode (gyldighetsperiode)	0..1	Gyldighetsperiode	for å oppgi gyldighetsperioden til en gitt beskrivelse av et begrep
kontaktpunkt (kontaktpunkt)	0..1	Vcard:Kind	for å oppgi kontaktpunkt i den ansvarlige virksomheten
dato sist oppdatert (sistOppdatert)	0..1	Dato	for å oppgi dato for siste oppdatering av en begrepsbeskrivelse

A.3. Klasse Anbefalt term (AnbefaltTerm)

Formål: for å oppgi en 'anbefalt term' til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Er en del av '[Begrep](#)' 'by value'

Er spesialisering av '[Term](#)'

A.4. Klasse Tillatt term (TillattTerm)

Formål: for å oppgi en 'tillatt term' til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Er en del av '[Begrep](#)' 'by value'

Er spesialisering av '[Term](#)'

Attributt	Krav	Type	Formål
målgruppe (målgruppe)	0..1	Kodet verdi, se kodelisten Målgruppe	for å oppgi målgruppen som en tillatt term er opprettet/ment for

A.5. Klasse Frarådet term (FrarådetTerm)

Formål: for å oppgi en 'frarådet term' til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Er en del av ['Begrep'](#) 'by value'

Er spesialisering av ['Term'](#)

A.6. Abstrakt klasse Term (Term)

Formål: for å knytte sammen attributtene til en 'term'

Assosierte klasser:

Er generalisering av konkrete klasser ['Anbefalt term'](#), ['Tillatt term'](#), ['Frarådet term'](#)

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
navn (navn)	1	Tekst med språkkode	for å oppgi termen til et begrep
termform (termform)	0..1	Kodet verdi, se kodelisten Termform	for å oppgi en term sin form
dato sist oppdatert (sistOppdatert)	0..1	Dato	for å oppgi når en term er oppdatert sist

A.7. Klasse Definisjon (Definisjon)

Formål: for å oppgi 'definisjon' til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Er en del av ['Begrep'](#) 'by value'

Er spesialisering av ['Betydningsbeskrivelse'](#)

A.8. Klasse Alternativ formulering (AlternativFormulering)

Formål: for å oppgi en 'alternativ formulering' av betydningen til et 'begrep'

Assosierte klasser:

Er en del av ['Begrep'](#) 'by value'

Er spesialisering av ['Betydningsbeskrivelse'](#)

A.9. Abstrakt klasse Betydningsbeskrivelse (Betydningsbeskrivelse)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til en 'Betydningsbeskrivelse'

Assosierte klasser:

Er generalisering av konkrete klasser ['Definisjon'](#), ['Alternativ formulering'](#)

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
tekst (tekst)	1	Tekst med språkkode	for å oppgi en definisjon eller en alternativ formulering
forhold til kilde (forholdTilKilde)	0..1	Kodet verdi, se kodelisten Forhold til kilde	for å oppgi sammenheng mellom kilden(e) og definisjonsteksten eller den alternative formuleringen
kilde (kilde)	0..*	URI og/eller tekst	for å oppgi kilde(r) til en definisjon eller en alternativ formulering
merknad (merknad)	0..1	Tekst med språkkode	for å oppgi merknad til en definisjon eller en alternativ formulering
målgruppe (målgruppe)	0..1	Kodet verdi, se kodelisten Målgruppe	for å oppgi målgruppe som definisjon eller alternativ formulering er laget for
dato sist oppdatert (sistOppdatert)	0..1	Dato	for å oppgi dato for siste oppdatering av definisjonen eller den alternative formuleringen av definisjonen

A.10. Klasse Assosiativ relasjon (AssosiativRelasjon)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til en 'Assosiativ relasjon'

Assosierte klasser:

Er en del av '[Begrep](#)' 'by value'

Har 1 assosiert '[Begrep](#)' 'by reference'

Er spesialisering av '[Begrepsrelasjon](#)'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
beskrivelse (beskrivelse)	1	Tekst med språkkode	for å beskrive den aktuelle assosiative relasjonen

A.11. Klasse Generisk relasjon (GeneriskRelasjon)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til en 'Generisk relasjon'

Assosierte klasser:

Er en del av '[Begrep](#)' 'by value'

Har 0..1 overordnet '[Begrep](#)' 'by reference'

Har 0..1 underordnet '[Begrep](#)' 'by reference'

Er spesialisering av '[Begrepsrelasjon](#)'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
inndelingskriterium (inndelingskriterium)	0..1	Tekst med språkkode	for å oppgi inndelingskriteriet for den aktuelle generiske relasjonen

A.12. Klasse Partitiv relasjon (PartitivRelasjon)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til en 'Partitiv relasjon'

Assosierte klasser:

Er en del av '[Begrep](#)' 'by value'

Har 0..1 overordnet '[Begrep](#)' 'by reference'

Har 0..1 underordnet '[Begrep](#)' 'by reference'

Er spesialisering av '[Begrepsrelasjon](#)'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
inndelingskriterium (inndelingskriterium)	0..1	Tekst med språkkode	for å oppgi inndelingskriteriet for den aktuelle partitive relasjonen

A.13. Abstrakt klasse Begrepsrelasjon (Begrepsrelasjon)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjon til en 'Begrepsrelasjon'

Assosierte klasser:

Er generalisering av konkrete klasser '[Assosiativ relasjon](#)', '[Generisk relasjon](#)', '[Partitiv relasjon](#)'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
dato sist oppdatert (sistOppdatert)	0..1	Dato	for å oppgi dato for siste oppdatering av en begrepsrelasjon

A.14. Klasse Begrepssamling (Begrepssamling)

Formål: for å knytte sammen attributter og relasjoner til en 'Begrepssamling'

Assosierte klasser:

Har 1..* '[Begrep](#)' 'by reference'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
navn (navn)	1	Tekst	for å navngi en gitt begrepssamling

Attributt	Krav	Type	Formål
identifikator (identifikator)	1	URI	for å oppgi identifikator til en gitt begrepssamling
ansvarlig virksomhet (ansvarligVirksomhet)	1	Organisasjonsnummer	for å oppgi hvilken virksomhet som har ansvar for en gitt begrepssamling
beskrivelse (beskrivelse)	0..1	Tekst	for å oppgi informasjon om en gitt begrepssamling
kontaktpunkt (kontaktpunkt)	0..1	Vcard:Kind	for å oppgi kontaktpunkt i den ansvarlige virksomheten

A.15. Datatype Gyldighetsperiode (Gyldighetsperiode)

Formål: for å knytte sammen attributter til en 'gyldighetsperiode'

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
dato gyldig fra og med (gyldigFraOgMed)	0..1	Dato	for å oppgi datoen fra og med hvilken en gyldighetsperiode starter
dato gyldig til og med (gyldigTilOgMed)	0..1	Dato	for å oppgi datoen til og med hvilken en gyldighetsperiode varer

A.16. Datatype Tekst med språkkode (TekstMedSpråkkode)

Formål: for å knytte sammen attributter tekst og språkkode

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
tekst (tekst)	1	Tekst	for å oppgi en tekst
språk/målform (språkMålform)	1	Kodet verdi, se kodelisten Språkkode	for å oppgi språk/målform den aktuelle teksten er skrevet i

A.17. Datatype URI og/eller tekst (URITekst)

Formål: for å knytte sammen attributter til URI og/eller Tekst, som brukes av [attributt "verdiområde"](#) i klasse ["Begrep"](#) hvv. [attributt "kilde"](#) i klasse ["Betydningsbeskrivelse"](#).

Attributter:

Attributt	Krav	Type	Formål
URI (URI)	0..1	URI	for å oppgi URI til spesifikasjon/definisjon av et verdiområde, hhv. en gitt kilde
tekst (tekst)	0..1	Tekst	for å oppgi informasjon om et gitt verdiområde, hhv. en gitt kilde.

A.18. Kodeliste Forhold til kilde (ForholdTilKilde)

Formål: for å liste opp lovlige verdier til [attributt "Forhold til kilde"](#) i klasse ["Betydningsbeskrivelse"](#)

Kodelisten inneholder følgende lovlige verdier:

- sitat fra kilde (sitatFraKilde): brukes når 'definisjon' eller 'alternativ formulering' er ordrett sitat fra en gitt kilde
- basert på kilde (basertPåKilde): brukes når 'definisjon' eller 'alternativ formulering' ikke er ordrett sitat fra, men basert på, en gitt kilde
- egendefinert (egendefinert): brukes når 'definisjon' eller 'alternativ formulering' ikke er hentet fra eller basert på noen kilde, men er egendefinert eksempelvis etablert gjennom et prosjekt.

A.19. Kodeliste Målgruppe (Målgruppe)

Formål: for å liste opp lovlige verdier til [attributt "målgruppe"](#) i klasse ["Betydningsbeskrivelse"](#) hhv. [attributt "målgruppe"](#) i klasse ["Tillatt term"](#).

Kodelisten inneholder følgende lovlige verdier:

- allmennheten (allmennheten): brukes når det ikke forutsettes noe forkunnskap i det aktuelle fagområdet for begrepet
- fagspesialist (fagspesialist): brukes når det forutsettes et visst kunnskapsnivå i det aktuelle fagområdet for begrepet

A.20. Kodeliste Språkkode (Språkkode)

Formål: for å liste opp lovlige verdier til [attributt "språk/målform"](#) i datatype ["Tekst med språkkode"](#)

Se "Bruk av språkkodar på offentlige nettsider" i Referanse katalogen, <https://www.difi.no/fagomrader-og-tjenester/digitalisering-og-samordning/standarder/referanse katalogen/bruk-av-sprakkodar-pa-offentlege-nettsider>

Eksempler (listen under er ikke uttømmende):

- bokmål: [nb](#) (ISO 639-1)
- nynorsk: [nn](#) (ISO 639-1)
- norsk - brukes [kun](#) når målformen er ukjent (eller blandet): [no](#) (ISO 639-1)
- engelsk: [en](#) (ISO 639-1)
- osv.

A.21. Kodeliste Termform (Termform)

Formål: for å liste opp lovlige verdier til [attributt "termform" i klassen "Term"](#)

Kodelisten inneholder følgende lovlige verdier:

- vanlig term (vanligTerm): brukes når termen er en vanlig, fullform term
- kortform (kortform): brukes når termen på eller annen måte er en forkortet form av en 'vanlig term' (se over)
- datastrukturnavn (datastrukturnavn): brukes når termen er en representasjon i en datastruktur eller lignende (f.eks. navn for en klasse eller attributt i et UML-diagram, tagnavn i en XML-fil osv.)

Vedlegg B (informativt) - Endringer fra versjon 1.0 til versjon 2.0

De viktigste endringene fra versjon 1 til denne versjonen (versjon 2.0) av standarden er som følger:

- Denne versjonen presiserer ved tittel at dette er en forvaltningsstandard²³.
- Denne versjonen av standarden prioriterer å støtte deling av begrepsbeskrivelser mellom virksomheter i norsk offentlig forvaltning. Virksomhetsinterne behov blir derfor ikke prioritert i denne versjonen.
- Denne versjonen skiller kun mellom obligatoriske og valgfrie felter, mens forrige versjon er inndelt i “obligatorisk del”, “utvidelse (anbefalt)”, “ytterligere utvidelser” samt “anbefalinger om forvaltningsdokumentasjon”.
- Denne versjonen dokumenterer innholdskravene i form av en UML²⁴-modell med kardinalitet/multiplisitet, noe som var savnet i forrige versjon.
- Denne versjonen inneholder færre obligatoriske krav til en begrepsbeskrivelse:
 - ‘anbefalt term’
 - ‘definisjon’
 - I tillegg to administrative beskrivelser: ‘identifikator’ og ‘ansvarlig virksomhet’
 - Forrige versjon hadde i tillegg til forannevnte, også følgende i “obligatorisk del” (selv om flere av disse kravene er utformet som “dersom ... ”):
 - ‘kilde’
 - ‘fagområde’
 - ‘gyldig fra’
 - ‘gyldig til’
 - ‘referanse til versjoner’
 - ‘klassifikasjon’
 - Begge versjoner krever dokumentasjon av språk/målform.
- Denne versjonen stiller ikke eksplisitt innholdskrav til ‘referanse til versjoner’ som var i forrige versjon. Vi mener imidlertid at administrative beskrivelser som ‘gyldighetsperiode’ og ‘dato sist oppdatert’ vil danne et godt nok grunnlag for å ha denne type funksjonalitet i et IT-verktøy.
- Denne versjonen har med flere valgfrie felter eksplisitt, hovedsakelig:
 - ‘tillatt term’ og ‘frarådet term’, som var implisitt tatt med i “ytterligere utvidelser” i forrige versjon.
 - ‘alternativ formulering’ (bl.a. med hensyn til “klarspråk”), ‘målgruppe’, ‘bruksområde’, ‘eksempel’, ‘termform’.
- Noen navn er endret, f.eks. *verdiområde* i denne versjonen istedenfor *klassifikasjon* i forrige, *gyldig fra og med* hhv. *gyldig til og med* i denne versjonen istedenfor *gyldig fra* hhv. *gyldig til* i forrige.

²³ “Forvaltningsstandard: nærmere angitte krav, anbefalinger eller retningslinjer gitt av en relevant myndighet om at visse standarder skal legges til grunn for hele eller større deler av forvaltningen.” Kilde: Metodikk for arbeidet i Standardiseringsrådet, <https://www.difi.no/sites/difino/files/standardiseringsraadets-arbeidsmetodikk-v1-5.pdf>

²⁴ Unified Modeling Language, <http://www.uml.org/what-is-uml.htm>